

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านประเภทผีภาคอีสานและภาคใต้

ชื่อผู้เขียน นางสาวอำไพ เจริญกุล

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา ไทยศึกษา

ปีการศึกษา 2547

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ อนันตสานต์	
3. อาจารย์สุรัตน์ จงดา	

T166522

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) รวบรวมและจำแนกประเภทนิทานพื้นบ้านประเภทผีของภาคอีสานและภาคใต้ (2) ศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับผีจากนิทานพื้นบ้านภาคอีสานและภาคใต้ (3) ศึกษาวิถีชีวิตของคนอีสานและคนใต้ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษานี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตัวอย่างนิทานพื้นบ้านประเภทผีภาคอีสาน 55 เรื่อง ตัวอย่างนิทานประเภทผีภาคใต้ 55 เรื่อง เป็นข้อมูลหลัก

ผลการวิจัยได้พบว่า

1. การนับถือผีของชาวอีสานและชาวใต้ เป็นความเชื่อสำคัญก่อให้เกิดพิธีกรรมต่าง ๆ และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น ตั้งแต่การเกิด แก่ เจ็บ ตาย การละเล่น การทำมาหากิน ชาวบ้านทั้งถิ่นอีสานถิ่นใต้ ยังคงบูชานับถือผีบรรพบุรุษของตนและมีกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นส่วนตนและส่วนรวมด้วยวิธีการที่เกี่ยวข้องกับผี
2. ความเชื่อเกี่ยวกับผีที่ปรากฏในนิทานทั้งภาคอีสานและภาคใต้มีความคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันเฉพาะชื่อเรียกและพิธีกรรม ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้วพบว่า ประเพณีต่าง ๆ ในปัจจุบันที่เป็นประเพณีสำคัญเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น เกิด

T166522

จากอิทธิพลความเชื่อเรื่องผีเป็นปัจจัยสำคัญ เช่น ประเพณีทำบุญบั้งไฟภาคอีสานและงานบุญเดือนสิบภาคใต้ ล้วนสะท้อนถึงความเชื่อ พิธีกรรม วิถีชีวิตที่ยังคงเอกลักษณ์จนปัจจุบัน

3. นิทานพื้นบ้านประเภทผีของภาคอีสานและภาคใต้ยังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน ทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน เช่น การทำมาหากิน การรักษาอาการเจ็บป่วย ความเชื่อและประเพณี อาหารการกิน การศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย นันทนาการและการละเล่น เป็นต้น

ดังนั้นการศึกษานิทานพื้นบ้านประเภทผีทั้งสองภูมิภาคจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

ABSTRACT

Thesis Title A Comparative Study of Folk Ghost Tales in the
Northeast and the South

Student's Name Miss Ampai Charoenkul

Degree Sought Master of Arts

Major Thai Studies

Academic Year 2004

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Praphon Ruangnarong Chairperson
2. Assoc. Prof. Sowalak Anantasant
3. Mr. Surat Chongda

TE166522

The purposes of this study were to (1) collect and classify folk ghost tales in the Northeast and in the South, (2) study the beliefs and rituals regarding ghosts from Northeastern and Southern folklore and (3) study the lifestyle of people in those areas by using the qualitative method. The main information was obtained from 55 folk ghost tales in the Northeast and 55 from the South. The supporting information was gained by interviewing villagers, students and academics who have expertise in the folklore of the Northeast and the South. The study was presented in a descriptive form and an accompanying analysis.

The results of the study are as follows.

1. The belief in and worship of ghosts by people in the Northeast and the South have given rise to various rituals, in addition to affecting elements of local people's lives such as birth, aging, illness, death, entertainment, and ways of making a living. At present, the people in the Northeast and the South still adhere to the worship of ancestral ghosts and perform rituals, both in individual and communal terms, that are related to them.

2. The beliefs of people in the Northeast and the South in folktales involving ghosts are mainly similar, except for the fact that the names and rituals are different. Such beliefs affect and shape present-day customs in both areas such as Thambun Bang Fai in the Northeast and Bun Duan Sip in the South.

3. According to the study of local folklore, beliefs in ghosts in Northeastern and Southern folktales are a source of great interest and have placed both areas on the map, even though members of the younger generation are not interested in studying this field seriously. However, these customs have persisted until the present day and are still practiced.